

קוֹנְטֵרַס

לָמָּה לְהִתְגַּרֵּשׁ ? !

יְדַבֵּר עַל לֵב הַבַּעַל וְהָאִשָּׁה שְׁלֹא יִתְגַּרְשׁוּ, פִּי
עַל-יְדֵי-זֶה מִמְּשִׁיכִים עַל עֲצָמָם אֲשֶׁ הִגִּיהֵנוּם, רַק
יִשְׁתַּדְּלוּ לַעֲשׂוֹת שְׁלוֹם בֵּינֵיהֶם, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה יֵאִירוּ
עַל עֲצָמָם אֹר הַשְּׂכִינָה, וְתִמְשַׁכְּנָה עֲלֵיהֶם בְּרָכָה
וְהִצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, וַיִּגְרְמוּ נַחַת רוּחַ גְּדוּלָּה
לְמַעַלָּה בְּכָל הָעוֹלָמוֹת.

בְּנוֹי וּמֵיֶסֶד עַל-פִּי דְבָרֵי

רַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אֹר הַגְּנוּז וְהַצָּפוֹן
בוֹצִינָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, אֲדוּנְנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ
רַבֵּי נַחֲמָן מִבְּרֶסְלָב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ

וְעַל-פִּי דְבָרֵי תַלְמִידוֹ, מוֹרְנוּ הַגָּאוֹן
הַקְּדוֹשׁ, אֹר נַפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רֵז לֹא אָנִיס לִיָּה

רַבֵּי נֶתָן מִבְּרֶסְלָב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ

וּמְשַׁלֵּב בְּפֶסוּקֵי תוֹרָה, נְבִיאִים, פְּתוּבִים וּמֵאֲמָרֵי
חֻכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים מְגַמְרָא וּמְדַרְשִׁים וְזֹהַר הַקְּדוֹשׁ

הוּבָא לְדַפּוּס עַל-יְדֵי

חֲסִידֵי בְּרֶסְלָב

עִיָּה"ק יְרוּשָׁלַיִם תוֹבֵב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר: אוי לוֹ לְהָאָדָם
שֵׁישׁ לוֹ חֶלֶק בְּשִׁבְיַת בַּיִת שֶׁל בַּר
יִשְׂרָאֵל, וְגוֹרֵם לְגְרוּשֵׁינָו, וְהוּא בְּעֵצְמוֹ
בוֹרַח מִדְּבַר כְּזֶה יוֹתֵר מִשְׁבוֹרְחִים מֵאִשׁ
שׁוֹרְפֹת, כִּי עַל דְּבַר זֶה אֵין שׁוֹם מְחִילָה
לְעוֹלָם, וְצָרִיכִים לְבוֹא עוֹד פַּעַם בְּגִלְגּוּל.
וְאִם הָיוּ בְּנֵי-אָדָם יוֹדְעִים אֶת מַעֲלַת
הַמְּצִיל בַּיִת יִשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא יִתְגַּרְשׁוּ, אֲזַי
הָיוּ עוֹסְקִים בְּעִבּוּדָה הַקְּדוּשָׁה הַזֶּה כָּל
יְמֵי חַיֵּיהֶם; אֲשֶׁרִי מִי שֶׁמְּצִיל בְּתֵי
יִשְׂרָאֵל מִלְּהַשְׁבֵּר, וְעוֹשֶׂה שְׁלוֹם בֵּין אִישׁ
לְאִשְׁתּוֹ, שְׂזֻכּוֹתוֹ גְּדוּלָה בְּשָׁמַיִם.
(אֲמַרֵי-מוֹהֲרָא"ש, חֶלֶק ב', סִימָן תרפב)

קוֹנְטְרָס

לְמָה לְהִתְגַּרֵּשׁ ? !

א.

בְּנֵי וּבָתֵּי הַיְקָרִים ! מְאֹד מְאֹד אֶבְקֶשׁ אֶתְכֶם
שֶׁתַּעֲמְדוּ לְרַגַע, וְתִתְיַשְׁבוּ הַיָּטֵב בְּדַעְתְּכֶם — הֵיכֵן
אַתֶּם נִמְצְאִים, מַה לְפָנֵיכֶם, וּמָה אַתֶּם הוֹלְכִים
לַעֲשׂוֹת. עֲלֵיכֶם לְדַעַת, כִּי גְרוּשֵׁין אֵינָנו מְשַׁחֵק, כָּל
זְמַן שֶׁאַתֶּם נְשׂוּאִין יַחַד, עֲדִין יֵשׁ לָכֶם תְּקוּנָה עַל
הַכֹּל, לְהַפְּךְ אֶת מוֹלְכֶם לְטוֹב, אֲבָל תִּכְרָף-וּמִיד
כִּשְׁתִּתְגַּרְשׁוּ כְּכֹר הַכֹּל אֲבוּד, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וּבְכַרְט
כְּשֵׁי שׁ יְלָדִים, הִרְסֶתֶם אֶת יְלָדֵיכֶם לְגַמְרִי. וְאֵל
תִּחְשְׁבוּ כְּרַגַע — הָאֵם בְּשִׁבִיל הַיְלָדִים נִסְבֵּל כָּל
הַחַיִּים ? ! הָאֵם בְּשִׁבִיל הַיְלָדִים עָלִינוּ לֹא
לְהִתְגַּרֵּשׁ ? ! מָה אָמַר לָכֶם, אַתֶּם צְרִיכִים לְדַעַת,

שְׁתַּכְּף־וּמְיָד כְּשֶׁהִתְחַתַּנְתֶּם נַעֲשִׂיתֶם שְׂתָפִים לְכָל דָּבָר — בֵּין לְטוֹב וּבֵין לְהַפּוֹד, וְעַל־כֵּן מֵאַחַר שֶׁהִתְחַתַּנְתֶּם, נַעֲשִׂיתֶם שְׂתָפִים בְּיַלְדֵיכֶם, וְעַכְשָׁיו עֲלֵיכֶם לְקַבֵּל אֶת הַטוֹב וְאֶת הָרַע, כִּי אֵין זֶה פְתָרוֹן לְהִתְגַּרְשׁ, תִּהְיֶה מֵאִיזוֹ סִבָּה שֶׁתִּהְיֶה, גְרוּשִׁין זֶה לֹא פְתָרוֹן; וְעַל־כֵּן בָּאתִי לְבַקֵּשׁ אֶתְכֶם מְאֹד מְאֹד לְפָנַי שְׂאֲתֶם מִתְגַּרְשִׁים, שֶׁתַּחֲשְׁבוּ הֵיטֵב הֵיטֵב עַל הַצַּעַד הָאֲמֵל שְׂאֲתֶם הוֹלְכִים לַעֲשׂוֹת. הֵן אָמַת שְׁמֵרֵב מְרִירוֹת לְבָכֶם וּמֵרֵב צַעֲרֶכֶם הַקָּשָׁה וְהַמְרִירוֹת שְׁעוֹבֶרֶת עֲלֵיכֶם, נִדְמָה לָכֶם כְּאִלוֹ אָבֵד מְנוּס וְתַקְנָה, וְחֵיִיכֶם נִתְהַפְּכוּ לְגִיּהֲנוּם, הֵיִוֹת שְׂאֲתֶם רָבִים וּמִתְקוּטָטִים מְדִי יוֹם בְּיוֹמוֹ וּמְדִי לַיְלָה בְּלַיְלָה, וְהַבֵּית נִתְהַפֵּף לְגִיּהֲנוּם מִמֶּשׁ, גִּיּהֲנוּם שׁוֹרֵף, וְעַל־כֵּן כָּבֵר לֹא אֲכַפֵּת לָכֶם מְאוּמָה, עִם כָּל זֹאת עֲלֵיכֶם לְדַעַת, כִּי הָאָדָם יְכוּל לְהִשְׁתַּנּוֹת. הֵן אָמַת שְׁמֵרֵב הַצַּעַר נִדְמָה לָכֶם כְּאִלוֹ אָבֵד מְנוּס וְתַקְנָה, וּכְאִלוֹ אֵף פַּעַם לֹא תִשְׁתַּנּוּ, הַבַּעַל אוֹמֵר שְׂאֲשֵׁתוֹ לְעוֹלָם לֹא תִשְׁתַּנֶּה, וְהָאִשָּׁה אוֹמֶרֶת שֶׁהַבַּעַל לְעוֹלָם לֹא יִשְׁתַּנֶּה, אֵין זֶה נְכוּן, כִּי אִם לוֹקְחִים אֶת עֲצָמָם בְּיָדִים, יְכוּלִים לְשַׁנּוֹת הַכֹּל.

וְעַל־כֵּן לְפָנַי שְׂאֲתֶם הוֹלְכִים לַעֲשׂוֹת אֶת הַצַּעַד

שכה

לָמָּה לְהִתְגַּרְשׁ! ?

הַמָּר הַזֶּה — לְהִתְגַּרְשׁ, תְּתַחֲלוּ לְהִתְיָשֵׁב הַיָּטֵב
הַיָּטֵב בְּדִבְרֵי, שְׂאֵתֶם מְשַׁחֲקִים פֹּה עִם אֵשׁ, וְלֹא רַק
אֶת עֲצַמְכֶם אֶתֶם שׁוֹרְפִים, אֲלֹא אֶתֶם שׁוֹרְפִים אֶת
יְלִדֵיכֶם. כִּי כָּל הַיְלָדִים הַבְּעִיִּיִם יוֹצְאִים רַק
מֵהוֹרִים גְּרוּשִׁים; וְעַל-כֵּן חוֹסוּ וְחָמְלוּ עַל יְלִדֵיכֶם,
וְאֵל תֹּאמְרוּ: "בְּשִׁבִיל הַיְלָדִים עָלִינוּ לְסִבֵּל! ?"
תִּקְחוּ אֶת זֶה בְּחֻשְׁבוֹן, כִּי אֵין זֶה דְּבַר קָטָן, הַיְלָדִים
נִשְׂאָרִים אֲמֻלָּיִם, הַיְלָדִים יִשְׂאָרוּ מִסִּכְנִים, יְתוּמִים
חַיִּים בְּעִיִּיִם. וְאִיךָ שְׁלֹא תִתְגַּרְשׁוּ, אֲפֹלוּ בְּדֶרֶךְ
שְׁלוֹם, עִם כָּל זֹאת נִשְׂאָר רֶשֶׁם רַע עַל הַיְלָדִים,
וּכְבָּר לֹא תוּכְלוּ לְתַקֵּן אֶת הַדְּבַר בְּשׁוּם פְּנִים וְאִפֹּן.

וְעַל-כֵּן אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶם מְאֹד מְאֹד, בְּנֵי וּבָתֵּי
הַיְקָרִים, לִפְנֵי שְׂאֵתֶם הוֹלְכִים לַעֲשׂוֹת אֶת הַצַּעַד
הָאֲמֻלָּל הַזֶּה, שְׁנִקְרָא גְרוּשִׁין, תִּישְׁבוּ עֲצַמְכֶם,
וְתִלְכוּ אֶל צַדִּיק גָּדוֹל לְהִתְיַעֵץ עִמּוֹ, וּבְיָדָיו הוּא
יַעֲזֹר לָכֶם לַעֲבֹר עַל הַכֹּל. כִּי עַל כָּל בְּעִיָּה יֵשׁ
פְּתוּרִין, יִהְיֶה אִיךָ שְׂיִהְיֶה וְיִהְיֶה מֵה שְׂיִהְיֶה, כָּל
בְּעִיָּה יְכוּלִים לְפַתְרָהּ, אִם רַק מוֹצְאִים אֶת הָאָדָם
הַנִּכּוֹן שְׂיִכּוֹל לְטַפֵּל בָּהּ וּלְפַתְרָהּ. כִּי בְּאֵמֶת עֲלִיכֶם
לְדַעַת, שְׂזוֹ הַשְּׂגָחָה פְּרֻטִית שֶׁהִתְחַתְּנֶתֶם, כִּי שְׂתִי
נִשְׂמוֹתֵיכֶם הָיוּ לְמַעַלָּה בְּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים נִשְׂמָה

אחת, ותכף-ומיד כשנתפצלה נשמתכם ויָרדה למטה, היתה עבודה קשה מאד לזוג אתכם ביחד, וכמה עולמות התהפכו עד שמצאתם זה את זה, כמה צרות ומרירות ויסורים סבלתם עד שמצאתם אחד את השני ונשאתם, ואף שעכשו מרב מרירות לבכם מהמחלקת והמריבות וההסתות שיש ביניכם, אתם מקללים את יום נשואיכם, תאמינו לי, בני ובתי היקרים, שכל זאת אינו מדעת, כי המאמין האמתי, שמאמין בו יתברך, שאין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, ובפרט בענין נורא כזה של מציאת הזוג, שאז ראו בחוש למי שעינים פקוחות לו, איך הפכו עולמות עד שזוגו אתכם ביחד, ועד שנשאתם — מה היתה, ומחמת שלא היתה לכם מי שידריך אתכם, על-כן החילותם לריב בבית, ונתהפך ביתכם לגיהנום, ומדי יום ביומו רבתם וקללתם זה את זה, ועבר עליכם מה שעבר, עד שנספם ביניכם להתגרש. ובאמת לא מדעת הוא, כי אם היתה לכם אמונה פשוטה, והייתם יודעים שהכל ממנו יתברך, אזי הייתם עושים כל מיני פעולות שבעולם שיעשה שלום ביניכם, ואף שכבר נסיתם כמה וכמה פעמים לעשות שלום ביניכם,

וְלֹא עָלָה בְיַדְכֶם, וְכֵן אַחֲרֵי הַכְּנִיסוֹ אֶת עֲצָמָם
 לְעֵבֵי הַקּוֹרָה לַעֲשׂוֹת שְׁלוֹם בֵּינֵיכֶם — וְלֹא
 הִצְלִיחוּ, תִּדְעוּ כִּי מִסְתַּמָּא לֹא הֵייתֶם אֲצֵל צַדִּיק
 גָּדוֹל, אֲשֶׁר יְכוּל לַעֲשׂוֹת שְׁלוֹם בֵּינֵיכֶם. כִּי שְׁלוֹם
 הוּא שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא (שְׁפַת י:), וְהַקְּדוֹשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא חָפֵץ מְאֹד בְּשְׁלוֹם, וְחִכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים
 אָמְרוּ (גִּטִּין צ.): כָּל הַמְּגַרֵּשׁ אֶשְׁתּוֹ רֵאשׁוֹנָה אֶפְלוּ
 מִזִּבְחַ מוֹרִיד עָלָיו דְּמָעוֹת; וְאָמְרוּ בְּזֵהר הַקְּדוֹשׁ
 (פְּקוּדֵי רִנָּה): יֵשׁ שְׁנֵי מְלָאכִים שֶׁהֵם מְמַנִּים עַל
 שְׁנַיִם-עָשָׂר אֵלֶּף מְלָאכִים אַחֲרָיִם, שְׁכָלָם שׁוֹפְכִים
 דְּמָעוֹת עַל אֵלוֹ שְׁמֵתִגְרָשִׁים מִנְּשׁוֹתֵיהֶם, שְׁגָרְמוּ עַל
 הַשֶּׁבַע בְּרָכוֹת שֶׁבָּרְכוּ אוֹתָם תַּחַת הַחֶפֶז שֶׁהִלְכוּ
 לְרִיק וְלִבְטָלָהּ; וְעַל-כֵּן אַל תַּחֲשְׁבוּ, בְּנֵי וּבָתֵּי
 הַיְקָרִים, אֲשֶׁר בְּזָה שְׁאַתֶּם מִתְּגַרְשִׁים, אַתֶּם עוֹשִׂים
 טוֹבָה אֶחָד לְשָׁנִי, אֲדַרְבֵּה אַתֶּם הוֹרְסִים אֶחָד אֶת
 הַשָּׁנִי, הוֹרְסִים אֶת הַיְלָדִים וְהוֹרְסִים אֶת כָּל
 הָעוֹלָמוֹת, כִּי אִם הֵייתֶם יוֹדְעִים אֲשֶׁר בְּזוּוֹג שֶׁל בַּר
 יִשְׂרָאֵל תְּלוּיִים כָּל הָעוֹלָמוֹת, הֵייתֶם מְשֻׁלְּמִים
 בֵּינֵיכֶם בְּכָל מְחִיר, עֲלֵיכֶם רַק לְשָׁנוֹת אֶת הַטֶּבַע
 הָרַע שְׁלָכֶם, אֶת הַפֶּעַס וְהָרְצִיחָה הַטְּבוּעִים בְּכֶם,
 אֶת הַמַּחְלָקָת וְהַמְּרִיבוֹת עַל לֹא דָבָר. הֵן אָמַת שִׂישׁ
 בֵּינֵיכֶם וְכוּחַ גָּדוֹל, בְּנֵי, אַתָּה אוֹמֵר שֶׁהַצֶּדֶק עִמָּךְ,

ובתי, את אומרת שהצדק עמך, ובזה בעצמו אתם רבים, ובשביל זה בעצמו אתם רוצים להתגרש, אל נא, בני ובתי, תעשו צעד פזיז כזה, אלא השתדלו להתישב בדבר, ולגשת אל צדיק גדול, ותדברו עמו לפני שאתם עושים את הצעד המסכן הזה — להתגרש, חס ושלום, כי אתם גורמים צער לכל העולמות, צער לשכינה הקדושה, צער להורים, צער לילדים וצער לעצמכם.

ועל-כן תקחו את עצמכם בידיכם, ותשנו את הרגליכם הרעים והמרים שהיו עד עכשו, שחייתם בלי הבנה הדדית ולא היתה ביניכם שפה משתפת, רק אחד רצה לנצח את חברו, ועל-ידי-זה באתם כבר למה שבאתם, עד שאתם מוכנים להתגרש. אל נא, בני ובתי, תעשו את הצעד האמלל הזה, ואל תתגרשו בשום פנים ואופן, כי אחר-כך תהיה כבר בכיה לדורות, ולא תוכלו לשנות בשום פנים ואופן. ואל יפתה אתכם יצרכם שאתם מתגרשים רק לשבוע או לחדש או לשנה, ואחר-כך אם הכל יסתדר — תחזרו, אל תאבו ואל תשמעו לעצת יצרכם הרע, כי אז יהיה כבר מאחר, חס ושלום, ומה גם שתהרסו לגמרי את הילדים, ויהיה

בבחינת: "מענות לא יוכל לתקן" (קהלת א, טו) בשום פנים ואפן, כי רב הילדים הפעיתיים יוצאים רק מהורים גרושים. ועל-כן, בני ובתי היקרים, ראו לחשב היטב היטב לפני שאתם הולכים לעשות את הצעד המסכן הזה, ואני מקווה שתכניסו את דברי אלו היטב בתוך לבכם, ואז טוב לכם כל הימים.

ב.

בני ובנותי היקרים! עליכם לדעת, שבזה העולם לא כל מה שרוצים — מקבלים, ולא כל מה שמקבלים — רוצים, אני יודע ומבין היטב שאתם אינכם מסתדרים יחד, מפמה סבות שונות, אבל זה אינו נותן לכם את ההתר לקחת את גורלכם בידיכם, ולקלקל אותו בעצמכם. זכרו היטב, אשר הקלקול הזה הוא קלקול שאין יכולים אחר-כך לתקנו, הינו בזה שנסכם בדעתכם, שאין לכם שום פתרון אחר בתיים רק להתגרש, תדעו שזה קלקול כזה בגורלכם ובמזלכם, ואף פעם לא תוכלו לתקנו, ואף שעתה מרב פעם וצער, יסורים ומכאובים, מרירות ומחלקת, נדמה לכם — מה יש לכם כבר לאבד, הרי כל הנשואין אינם שוים מאומה, ואת הגרוע מכל כבר טעמתם, מה יכול

להיות יותר רע מזה, אל תחשבו זאת כרגע, בני ובתי היקרים, פי עדין אתם אינכם יודעים מה נקראת מרירות, ובפרט פשיש ילדים, אתם הורסים את הילדים במו ידיכם, ולכן אבקש אתכם מאוד מאוד, בני ובנותי היקרים, שלא תתגרשו בשום פנים ואופן, ומי שמסית ומדיח אתכם להתגרש, תדעו שהוא עושה זאת מאינטרס עצמי — או מחמת קנאה ושנאה, או מחמת תאונת הכבוד והנצחון, או מסבות אחרות, כי מי שמסית ומדיח את זולתו להתגרש, אוי לו ואוי לנפשו, כי מחריב בית בישראל, מחריב ילדים ומחריב את כל העולמות, והקדוש-ברוך-הוא בוכה ומבכה על נשמות המתגרשות, וגורמות צער גדול בכל העולמות, כי הנשמות הן נשמה אחת, וכשיורדות לזה העולם, הן מתפצלות, ועד שמוזגים אותן כמה עלמין אתחריבו בגנייהו, מה לא מתהפך עד שמחברים ומיחדים ומוזגים אותם ביחד, ועכשו בעבור אינטרסים אישיים ועצמיים הולכים לשבר מה שבנה הקדוש-ברוך-הוא?! אין על זה שום מחילה בעולם. ועל-כן מי שמסית ומדיח את הזוג להתגרש, הוא שליח הסמ"ך-מ"ם, אשר כל ענינו הוא רק להחריב ולהרס, לשרף ולכלות את

למה להתגרש? ! שלא

הדברים היפים שבנה הקדוש-ברוך-הוא בעצמו, כי הקדוש-ברוך-הוא בעצמו עוסק לזוג זוגים, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (בראשית רבה סח, ד): מיום בריאת העולם הקדוש-ברוך-הוא יושב ומזוג זוגים, ובשביל הבחירה והנפיון ברא את הסמ"ך-מ"ם לכלות ולטלטל ולהחריב ולהרס את כל מה שברא הקדוש-ברוך-הוא, וכשאין לאדם שכל ונמשך אחר הסתות הסמ"ך-מ"ם, על-ידי-זה הוא הורס את הכל.

ועל-כן ראו, בני ובתי היקרים, לא להניח את עצמכם להסתות יצרכם, כאלו בזה שתתגרשו יהיה לכם טוב יותר, אני מבטיח לכם בהבטחה גמורה, שיהיה לכם יותר מר, כי אפלו שתתחתנו שנית, מי יודע אם המצב לא יהיה יותר גרוע. ועל-כן עשו זאת, בני ובתי היקרים, ותשתדלו להשלים ביניכם, ותתרו אחד לשני ותשנו את מדותיכם הרעות והאכזריות שהתנהגתם בהן עד עכשו, אשר רבתם וקללתם זה את זה בקול רם בפני הילדים, אשר בזה בעצמו כבר הרסתם אותם, כי אין עוד צער ועגמת נפש גדולה לילדים כשוראים שהוריהם רבים ביניהם, ומכל שכן כשבאים לידי קללות

וצעקות, ומכל שכן וכל שכן בהפאות, רחמנא
 לישזבן, אשר בזה גורמים נזק רב לילדים, אשר
 מרב פחד והלם, הם גדלים בעייתיים, מבהלים
 ומבלבלים ואמללים, ואין להם כפר רפוז לרכז את
 מחם ודעתם בלמודים שלומדים, ואובד מהם כל
 הבטחון העצמי לגמרי, כי בדרך כלל ילדים
 מסתכלים על ההורים, היות שמהורים בעבורם
 הדגמא החיה, אם ההורים גרים ביחד באהבה,
 אחנה ורעות, ומכבדים זה את זה, ויש הבנה
 הדדית ביניהם, ומוסרים נפש אחד בעבור השני,
 והם שתפים בחיי הנשואין בכל פרט ופרט — הן
 בטוב והן ברע, חס ושלום, ואף פעם אינם
 משליכים את האשמה אחד על זולתו, אדרבה כל
 אחד משתדל לעזור לשני, ולמעט את הכאב והצער
 ועגמת הנפש שרק קורים, ומכבדים זה את זה,
 וחיים באהבה אמיתית, אזי הילדים, כשרואים
 דגמא חיה כזו, גם הם גדלים וצומחים בריאים
 בדעתם ובשכלם ובתכונות נפשם, ונכנס בהם
 בטחון עצמי, שגם הם יוכלו לבנות בית חם, וגם
 הם יוכלו להוליד בנים ובנות בריאים בדעתם
 ובשכלם ולגדלם, לא-כן אם אתם נשארם עקשנים
 גדולים, ואינכם רוצים לעזור אחד לשני, אלא כל

אחד הולך דיקא זה לעמת זה ברציחה כזו, העקר
 לנצח את זולתו, על-ידי-זה אתם הורגים את
 ילדיכם בדיכם ממש, ואתם רוצחים גמורים, פי
 נכנס בלב הילדים פחד גדול, ואובד מהם לגמרי
 הבטחון העצמי, ונעשים מבהלים ומבלבלים, וכבר
 אינם יכולים להתרכז בשום דבר.

לכן אבקש אתכם מאוד מאוד, בני ובתי
 היקרים, שבשום פנים ואפן לא תתגרשו, למה לכם
 אחר-כך להתחרט?! ואם תציתו אותי בזה, אז
 יהיה לכם טוב בזה ובכא ולנצח נצחים, אך אם,
 חס ושלום, תהיו עקשנים, ותשליכו את דברי אלה
 מאחורי גוכם, תדעו שאתם עוקרים את עצמכם
 מהעולם הזה ומהעולם הבא, בגשמיות — אתם
 עוקרים את עצמכם מהעולם הזה, כי אין עוד צרה
 יותר גדולה מגרושין, הבעל מסתובב ומדרדר עד
 עמקא דתהומא רבא, ועובר עברות חמורות, וכן
 האשה מדרדרת ומסתובבת ונופלת בשאול תחתית
 ומתחתיו, והילדים משלכים בחוצות, וצריכים
 להסתפל, לראות ולשמע את כל הזבל, המריבות
 והמחלוקת שנעשים בין ההורים ובין המשפחות,
 עד שנהרסים כל החיים. וברוחניות — אתם

מאבדים לגמרי את העולם הבא, כי סוף כל סוף אל תשכחו, שהנשמה שלכם היתה למעלה נשמה אחת כמובא בזהר הקדוש (לד-לך פה:), ובזה שאתם מתגרשים, אתם עוקרים ומחריבים עולמות למעלה מעולמות, אשר אם הייתם יודעים את צער השכינה שיש לה מזה שנשמות ישראל מתגרשות, הייתם חושבים פעמים אם להתגרש אם לאו. ולכן אבקש אתכם מאוד מאוד, בני ובנותי היקרים, לבל תתגרשו, ואז יהיה לכם טוב כל הימים.

ג.

בני ובנותי היקרים! ראו להתישב היטב היטב בדעתכם — מה קרה אתכם, מה ולמה נכנס בכם שגעון של גרושין, האם בגלל שאינכם משתוים יחד, תהרסו את חיי המשפחה שלכם, ותגרמו בושות וחרפות לכל המשפחות, ותהיו ללעג ולקלס בעיני כל? הלא סוף כל סוף כשמתגרשים, ההורים והמשפחה של הבעל וההורים והמשפחה של האשה מצטערים מאוד מאוד, ומתבישים לצאת לחוץ, כי כלם מדברים שבנם ובתם התגרשו, ואפלו אחד כבר מתאנח בגניחה ואנחה, רק זה הוא עושה ולא יותר, ובין כך — מי סובל?

למה להתגרש? ! שלה

ההורים וכל המשפחות, ובפרט הילדים הרוסים
לגמרי; ועל-כן תוציאו מדעתכם ומראשכם
וממחשבתכם את השטות הזו להתגרש, אפלו
מאיזו סבה שתהיה.

תאמינו לי שיכולים הכל לתקן, רק תשנו את
הנהגותיכם, הנהגה אכזרית שיש ביניכם. הבעל
צריך לשנות את מדת הקמצנות שטבועה בו, ולא
יהיה קמצן בתוך ביתו, לדקדק על כל פרוטה
ופרוטה שאשתו מוציאה, אדרבה יהיה שמח
שאשתו יכולה לקנות דברים יפים בעבורה, בעבור
הילדים ובעבור הבית, ויכולה לקנות אכל, כי יש
אנשים שהם כל-כך קמצנים ואכזריים, עד
שממררים מאד את חיי נשותיהם, ועל כל פרוטה
ופרוטה שמוציאות הם יורדים לחייהן. או
שממררים את חיי נשותיהם, מדוע הן הולכות אל
הוריהן, והם אינם מבינים, כי סוף כל סוף ברצונם
או שלא ברצונם, הם ההורים של אשתו, ואיך יכול
הבעל להיות אכזר כל-כך למנע את אשתו מללכת
אל הוריה, האם הם רוצים שגם הילדים יעשו להם
מה שהם עושים לנשותיהם?! ועוד מדות רעות
שיש אצל הבעל, שמתאכזר כל-כך לאשתו,

ומשפילה בכל מיני השפלות, ועושה ממנה שפחה, לשבר ולדכא אותה לגמרי, היא אכזריות גדולה מזו?! ולהפך גם האשה צריכה לדעת ולהבין אותם הדברים. יש נשים שבשביל לזעזע ולמרר את חיי בעליהן הן מעפבות להטור לבעליהן, ובזה הן ממררות ומצערות את חיי בעליהן, ובעליהן לדעת שזה הענש הגדול ביותר שיש בעולם, ואין הקדוש-ברוך-הוא מוחל על זה בשום פנים ואופן, כי אם האשה מביאה את בעלה לחטאים ועוונות, אזי הכל תלוי על צווארה, ותפלותיה אינן מתקבלות למעלה. וכן יש נשים שההכרח להן להשתלט על בעליהן, כאלו הן 'בעל-הבית', והכל ההכרח שיהיה כמו שהן רוצות, ואם לא אזי הן משפילות ומחרפות ומגדפות ומצערות את בעליהן, וכן הדבר יש נשים שמדת הקנאה טבועה בהן מאד, וכשהבעל הולך אל משפחתו ואל קרוביו, זה שורף אותן מתמת קנאה, וממררות את חיי בעליהן, על מה ולמה הלכו אל הוריו, והן שוכחות, כי סוף כל סוף אם הן רוצות או לא רוצות הם ההורים של הבעל, ועל-כן אף אם האשה אינה מסתדרת עם חמותה, אין היא יכולה למנוע מבעלה ללכת אל אמו, האם

למה להתגרש?!

היא רוצה שגם כלתה תשלים לה בחזרה באותה שפה היא שיהיא מתנהגת עם בעלה?! וכדומה כל מיני מריבות ואי נעימיות שנגרמות בחיי הנשואין, שאחד מאשים את השני, האשה אומרת שהבעל רע ואכזרי, והבעל אומר שהאשה רעה ואכזרית, ואפלו ששניהם צודקים, האם בזה יפתרו את הבעיה?! אי אפשר לפתור בעיות אלא כשזוכים לשנות את המדות הרעות מעצמם, ומתפכים את עצמם מרע לטוב. כי עליכם לדעת, המדות הללו הן רעות מאוד מאוד — למרר אחד לזולתו את החיים, ולהיות בקרתי אחד כלפי השני, ולדקדק כחוט השערה אחד על השני, זה שגועון הבא משעמום, היות שאין להם מה לעשות, על-כן הם מחפשים זה על זה חסרונות, ובאפן ובצורה כזו אין יכולים לחיות, אין יכולים לבנות בית ואין מסגלים לגדל ילדים.

ועל-כן, בני ובתי היקרים, ראו מה לפניכם, ולא יזהו מצב הגעתם על-ידי הפעם והרציחה שלכם, על-ידי הטפשות והשגועון שלכם, על-ידי העקשנות האולת שלכם, עד שאתם עומדים כבר על סף גרושין. לזאת אבקש אתכם מאוד מאוד, בני

וּבִתֵּי הַיְקָרִים, אִם הַנֶּכֶם רוֹצִים לְחִיּוֹת חַיִּים
 נְעִימִים, תִּשְׁנוּ אֶת הַלֶּךְ מִחֻשְׁבְּתְכֶם, אֶת הַנְּהַגְתְּכֶם
 שֶׁהִתְנַהַגְתֶּם עַד עַתָּה — לְלַכֵּת זֶה כְּנֶגֶד זֶה
 בְּאֶזְרוֹת שְׂאִין כְּמוֹתֶהּ, וּלְטוֹבְתְכֶם וּלְטוֹבַת
 הַיְלָדִים תַּעֲשׂוּ שְׁלוֹם בֵּינֵיכֶם, כִּי לֹא מָצָא הַקְּדוֹשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא כְּלֵי הַמַּחְזִיק בְּרָכָה אֲלֵא הַשְּׁלוֹם (עֲקָצִין
 ג, יב; דְּבָרִים רַבָּה ה, יד), וְאִין עוֹד דְּבַר חָשׁוּב אֲצִלוּ
 יִתְבָּרַךְ כְּמוֹ מִדַּת הַשְּׁלוֹם, וּבְפָרֵט כְּשִׁשְׁנֵי הַפְּכִים
 לְגַמְרֵי מִשְׁתּוּיִם וְעוֹשִׂים שְׁלוֹם בֵּינֵיהֶם, בְּזֶה גּוֹרְמִים
 שְׁלוֹם בְּכָל הָעוֹלָמוֹת וְגּוֹרְמִים שְׁלוֹם כָּאֵן לְמַטָּה.
 וְלִכֵּן רְאוּ לְקַחַת אֶת עֲצַמְכֶם בְּיַחַד בְּיַדְיְכֶם, וּתִשְׁנוּ
 אֶת הַלִּיכוֹת בֵּיתְכֶם, וְתִתְחִילוּ לְכַבֵּד אֶחָד הַשְּׁנֵי,
 וְתִמְחִלוּ זֶה לְזֶה, וְעַל-יַד־זֶה יִמְחַל לְכֶם הַקְּדוֹשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא, וְיִמְשִׁיף עֲלֵיכֶם בְּרָכָה וְהִצְלָחָה בְּכָל
 מַעֲשֵׂיכֶם.

ד.

אֶהוּבִי, בְּנֵי וּבִתֵּי הַיְקָרִים ! אַתֶּם נִמְצְאִים עִכְשָׁו
 בַּמָּצָב הַגְּרוּעַ בְּיוֹתֵר שָׂרֵק יְכוּל לְהִיּוֹת, עַד שֶׁהִגַּעְתֶּם
 לְמַסְקָנָה, שְׂאִין לְכֶם שׁוֹם תִּקְנָה וְתִקְנָה אֲלֵא
 לְהִתְגַּרְשׁ, עָלֵי לְהוֹדִיעַ לְכֶם, כִּי הַגְּרוּשִׁין לֹא יִפְתָּר
 אֶת בְּעֵיטְכֶם, כִּי הַסְּבָה שְׂאִתֶּם מִתְגַּרְשִׁים הִיא מִפְּנֵי

למה להתגרש? ! שלט

שאינן לכם שפה משתפת, אינן לכם הבנה הדדית ואינן לכם רגשות אחד כלפי זולתו. אם אתם חושבים, שפזזה שתתגרשו ותנשאו שנית — הכל ישתנה, ההכרח לי להודיעכם, שכן הוא האמת שישתנה אצלכם הכל, ויהיה לכם יותר גרוע עשרת מונים ממה שעכשו, כי הגרושין איננו פתרון לבצרות, אי אפשר לפתור בצרות נפשיות עם גרושין, אדרבה אם אתם רוצים לפתור בצרות, ואם אתם חפצים שחיי נשואיכם ישתפרו וישתנו לטובה, עליכם לשנות את הנהגותיכם ומעשיכם ודבוריכם, ותתחילו להתנהג כבני-אדם בעלי שכל, ותשתדלו לעסק רק בדברים טובים — לעזור אחד לזולתו, ולסייע זה לזה, תתחילו לכבד אחד את השני, ולדבר זה עם זה דבורי אהנה, דבורים טובים, דבורי שלום ונעם, דיקא על-ידי-זה תשתנה כל האוירה בבית, חדלו כבד עם הקללות והמריבות, המחלקת והצעקות והקולות המשנים שאחד צועק על זולתו, עד שנעשיתם ללעג ולקלס בעיני כל השכנים, חדלו כבד עם הנהגות הפרועות שאתם מתנהגים אחד כלפי זולתו, ללכת דיקא ראש בראש ולנקם זה בזה, ראו אל מה הביאו אתכם דברים אלו, עד שהנכם עומדים על

סף הגרושין, האיין לְכֶם דַּעַת וְשָׁכַל לְהִתְיָשֵׁב, כִּי אֵין זֶה הַפְּתָרוֹן, וּבְכַרְט שְׂאֲתֶם הוֹרְסִים אֶת יַלְדֵיכֶם בִּידֵיכֶם. וְאֵל תַּחְזְרוּ אַחַר הַהֶבֶל לֹמֵר: "מוֹטָב שְׁהֵיִלְדִים יִסְבְּלוּ מֵאֲשֶׁר אֲנַחְנוּ נִסְבְּל", בְּאֲשֶׁר דְּבוּרִים אֵלוֹ הֵם הַבָּלִים וְשִׁטִּיּוֹת, כִּי יָבֵא יוֹם שְׁתַּחֲרָטוּ מְאֹד, כְּשֶׁתִּרְאוּ אֵיךְ שִׁילְדֵיכֶם מְסֹתוּבְבִים בְּרַחֲוֹבוֹת מְסַמְמִים, גְּנָבִים וְנוֹאֲפִים, וּמְבַלִּים יְמֵיהֶם בְּכֹלָא, רַחֲמָנָא לִישְׁזַבְן, וְאַחַר-כֵּן תַּתְּפִּלְאוּ מֵאֵין בָּאוּ לָנוּ יַלְדִים כְּאֵלוֹ, וְאֵינְכֶם שְׁמִים עַל לֵב, שְׁכַל זֶה נִגְרַם מִמַּעֲשֵׂיכֶם וְהִנְהַגוֹתֵיכֶם הַפְּרוּעוֹת, כִּי הֵיִלְדִים תָּמִיד מְסֹתְפָלִים רַק עַל הַהוֹרִים, וְכֹל מֵה שֶׁהַהוֹרִים אוֹמְרִים, זֶה אֶצְלָם קִדְשׁ; וְלִכֵּן עֲשׂוּ זֹאת לְמַעַן יַלְדֵיכֶם, וְחַמְלוּ עֲלֵיהֶם, וְאֵל תִּהְיוּ רוֹצְחִים וְאַכְזָרִיִּים אֲלֵיהֶם, לֹמֵר: "אֲנַחְנוּ נַעֲשֶׂה אֶת שְׁלָנוּ, וְאֲתֶם — יִהְיֶה מֵה שְׁיִהְיֶה, הָעֶקֶר שְׁלָנוּ יִהְיוּ חַיִּים טוֹבִים וְנִשְׁמַח עַל-יַדֵי הַגְּרוּשִׁין, כֹּל אֶחָד יֵלֵךְ לְדַרְכּוֹ, וְהֵיִלְדִים שְׁיִלְכוּ לְרוּחַ". זְכְרוּ הַיֵּטֵב, בְּנֵי וּבָתֵּי, שְׁזוֹ הָאֲכֻזָּרִיוֹת הַגְּדוֹלָה בְּיוֹתֵר שְׁיִכּוֹלָה לְהִיּוֹת, כִּי הֵלֵא אָדָם שֶׁהוֹרֵג אֶת זוּלָתוֹ נִקְרָא: רָשָׁע, אַכְזָר, רוֹצֵחַ, וְאֵין עַל זֶה שׁוֹם מְחִילָה, וּמְכַל שִׁפְן רָשָׁע אַכְזָר וְרוֹצֵחַ שֶׁהֵרֵג כְּמֵה אֲנָשִׁים, עַל אַחַת כְּמֵה וְכְמֵה

שמה

למה להתגרש?!

שְׂרוּצַח בְּאַכְזָרִיּוֹת אֶת יְלָדָיו, אֵין אַכְזָרִיּוֹת יוֹתֵר
גְּדוֹלָה מִזֶּו.

ועל-כן תִּישְׁבוּ אֶת עֲצַמְכֶם — הָאֵם בְּשָׂבִיל
הַכַּעַס וְהָרְצִיחָה, הַשְּׂנְאָה וְהַקְּנָאָה שֵׁישׁ בֵּינֵיכֶם,
אַתֶּם צְרִיכִים לָהֵרֵס אֶת יְלָדֵיכֶם?! הַגִּיעָה כְּבָר הָעֵת
שֶׁתִּצְאוּ מִקְטָנוֹת דַּעְתְּכֶם וְשִׁכְלְכֶם, וְתִבְאוּ אֶל
הַהִכָּרָה, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעְדָּיו יִתְבָּרַךְ
כָּלֵל, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ מִנְהִיג אֶת הָעוֹלָם בְּהַשְׁגָּחָה
פְּרָטִית, רְאוּ לַחֲזוֹר בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ,
וְאִז תִּרְאוּ אֵיךְ שְׁכָל חַיֵּיכֶם יִשְׁתַּנּוּ, כִּי כָל מָה
שֶׁעוֹבֵר עֲלֵיכֶם — צָרוֹת וְיִסּוּרִים, קְטָנוֹת וְחִלְיִשׁוֹת
הַדַּעַת, שְׂמִשָּׁם נִמְשָׁכוֹת עֲלֵיכֶם הַקְּמָצָנוֹת
וְהָאַכְזָרִיּוֹת, הָרְצִיחוֹת וְהַמְרִיבוֹת, הַכֹּל רַק מִחֲמַת
שֶׁנַּעֲתַקְתֶּם מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְנִדְמָה לָכֶם כְּאִלוֹ חַיֵּיכֶם
תְּלוּיִים בְּיַדֵּיכֶם, וְכִאִלוֹ אַתֶּם בְּעֲצַמְכֶם יְכוּלִים
לְהִסְתַּדֵּר, וְכִאִלוֹ תַחֲיוּ בְּזֵה הָעוֹלָם עוֹד אֲלֵפֵי שָׁנִים,
וּבְשָׂבִיל זֶה אַתֶּם רְבִים וְחוֹלְקִים וּמְקַלְלִים וּמְחַרְפִּים
וּמְבַזִּים אֶחָד אֶת הַשָּׁנִי. כִּי אִם הִיְתָה לָכֶם אֲמוּנָה
בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר הוּא יִתְבָּרַךְ מִנְהִיג
אֶת בֵּיתְכֶם, וְהוּא יִתְבָּרַךְ לְבַד זּוּג אֶתְכֶם בְּיַחַד, אִז
הִיְתֶם חוֹזְרִים בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְהִיְתֶם בּוֹכִים

ומבכים על חטאת נעורייכם שהביאו לכם בלבול
 הדעת וקטנות השכל לבא ולחשב מגרושיין. ועל-
 כן, בני ובתי היקרים, אבקש אתכם מאד מאד
 שתשתדלו לקחת את עצמכם בידיכם, ותדעו כי
 חיי האדם בזה העולם הם כהרף עין, הנה הוא כאן
 והנה יוצא מזה העולם, שומעים בכל יום מקרים
 רעים, רחמנא לישזכן, שבני-אדם צעירים נחלים
 במחלות שאין עליהן רפואה, ונסתלקים מזה
 העולם במיתה משנה, במיתה אכזרית, רחמנא
 לישזכן. תתארו לעצמכם, אדם ששוכב על ערש
 דוי, והרופאים התיאשו ממנו, ואומרים שרק עוד
 דקות ספורות או כמה שעות נשארו לו בחייו, האם
 חולה אנוש פזה יחשב מחשבה של גרושיין?! הלא
 לשוטה גדול יחשב. כמו-כן עליכם להתישב היטב
 בדבר זה, אשר כל חיי האדם אינם שוים יותר
 מקלפת השום, אם אדם עוקר את עצמו ממנו
 יתברך, ואם אין לו אמונה ברורה ומזככת בו
 יתברך, ואם אינו מקים את מצוותיו יתברך, הרי
 הוא הורס את חייו בידיים, כי מזה בא שמחזיק
 במחלקת עם אשתו, או האשה עם בעלה, עד
 שבאים אל מחשבה של גרושיין. ועל-כן, בני ובתי
 היקרים, ראו לקחת את עצמכם בידיכם, ותעזבו

שמג

למה להתגרש?!

את השטיות, ותשלימו ביניכם בכל מחיר, ותשנו שניכם את הנהגותיכם הרעות, ולא שיאמר האחד לשני: "רק אתה צריך לשנות את דרכך", אלא שניכם תשנו את הנהגותיכם הרעות, ותישבו עצמכם — האם כדאי בשביל זמן פה קצר בזה העולם להרס את חיי המשפחה, ולגרם לעצמו ולילדים ולכל המשפחה בושות וחרפות עצומות?!

ובזה שתישבו את עצמכם, בני ובתי היקרים, תבאו אל ההכרה האמתית, אשר גרושין אינם פתרון, ואדרבה עקר הפתרון הוא השלום והאהבה, האהבה והרעות, ולשנות את דרכיכם והנהגותיכם הרעות. ואצלו יתברך מאד מאד יקר כשאדם זוכה לחשב איך לחזור ולשוב בתשובה שלמה אליו יתברך, ומשרה שכינתו בתוך ביתו, כי איש ואשה אשר גרים ביחד באהבה, אהבה ורעות — השכינה שם. ושלשה שתפים הן באדם: הקדוש-ברוך-הוא, אביו ואמו (קדושין ל:), ועל-כן מאחר שזכה אתכם הקדוש-ברוך-הוא בילדים נחמדים, ואתם שתפים בילדים, תמיד תזכרו שיש השתף העקרי והראשון, שהוא הקדוש-ברוך-הוא,

וְאִם תִּכְנִיסוּ אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּתוֹךְ בֵּיתְכֶם, וְכָל מֵה שָׁרָק קוֹרָה בְּבֵיתְכֶם, תִּדְעוּ שְׁזֶה רַק מִהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלֹא תִטִּילוּ אֶת הָאֲשָׁמָה אַחַד עַל הַשָּׁנִי, וְלֹא תִדְקְדְּקוּ כָּל-כָּף זֶה עַל זֶה בְּקִמְצָנוּת, אֲלֵא אֲדַרְבָּהּ, תִּדְעוּ שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא זֶן וּמְפָרְנִס לְכָל, וְהַכֶּסֶף וְהַזָּהָב רַק בְּיַד הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְהוּא נוֹתֵן פְּרִנְסָה, וְאִין צְרִיכִים לְיַעַץ לוֹ כַּמָּה וּמָה, אֲלֵא חַיִּים חַיִּים מְאֻשְׁרִים, זֶה רְצוֹן הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְלָכֵן, בְּנֵי וּבָתֵּי הַיְּקָרִים, אִם תִּכְנִיסוּ בְּדַעְתְּכֶם דְּבוּרִים אֵלָיו, אֲנִי מְקַוֶּה לְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שְׁתַּחֲזְרוּ בְּכֶם מִהַחֲלָטָה הָרָעָה שֶׁקְּבַלְתֶּם עַל עַצְמְכֶם — לְהִתְגַּרְשׁ, וְאִז הַכָּל יִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה, הַבֵּית יִהְיֶה מִמֶּשׁ גֶּן-עֵדֶן, וְהַיְלָדִים יִהְיוּ שְׂמֵחִים וְעֲלִיזִים וּמְאֻשְׁרִים בְּיֹתֵר בְּחַיֵּיהֶם.

ה.

אֶהוּבִי, בְּנֵי וּבָתֵּי הַיְּקָרִים! אֲנִי מְקַוֶּה לְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁכָּל דְּבוּרֵי אֵלָיו הַתְּמִימִים וְהַיְשָׁרִים שֶׁשִּׁמְעֶתֶם עֲכָשׁוּ, הַכְּנִסְתֶּם הַיֵּטֵב הַיֵּטֵב בְּלִבְכֶם וּבְדַעְתְּכֶם, וְתַחֲזְרוּ מִכּוֹנְתְּכֶם הָרָעָה, שֶׁנִּכְנַס בְּכֶם שֶׁגָּעוֹן לְהִתְגַּרְשׁ, אֲשֶׁר בָּזָה אֶתֶם הוֹרְסִים אֶת עַצְמְכֶם וְאֶת הָעֵתִיד שְׁלָכֶם, וּמִכָּל שֶׁכֵּן שֶׁאַתֶּם

למה להתגרש? ! שמה

הורסים והורגים פשוטו כמשמעו את ילדיכם, ובוזה שתשנו את הלך מחשבתכם ואת הנהגתכם, הכל יחזר וישוב, ובא ובא על מקומו בשלום. העקר מה שמטל עליכם הוא — מהיום והלאה לקבל על עצמכם בקבלה חזקה לא למרר אחד לשני את החיים, הבעל לא ימרר את חיי אשתו, עד שתפל בדכאון ובעצבון ובמרירות, ולא ישפיל אותה כלל, ומכל שכן לא בפני הילדים ובפני אנשים זרים, וכן האשה תשתדל לא להשפיל את בעלה ולא להשתלט עליו, ואפלו שאינו מביא פרנסה, אין מגיע לו מחמת זה ענש מר כל-כף — להשפילו ולחרפו ולגדפו, כי הפרנסה היא בידי הקדוש-ברוך-הוא, ואדרבה אם יש לבעל קשיים בפרנסה, על האשה להשתדל להיות אשת חיל, ולחזק ולאמץ אותו, ולדבר על לבו, שעוד יהיה טוב. כי רואים בעוונותינו הרבים, בפתים רבים שנחרבו ונשברו דיקא מחמת שהבעל אבד את פרנסתו, והאשה החלה למרר את חיו — "למה אינך מביא פרנסה", ואין לה שום רגש והבנה שהוא חפץ לעבוד, אבל פטרו אותו כמו שפטרו עוד מאות ואלפי אנשים, ובמקום לחזקו ולאמצו ולעודדו, שעוד יהיה טוב, היא משפילה אותו בפני

לָמָּה לְהִתְגַּרְשׁ ? !

שמו

הִילָדִים, בְּפָנֵי זָרִים, וּבְפָנֵי כָּל הַמְשַׁפְּחָה, וְאַחֲר־כֵּן נִכְנָס הַבַּעַל בְּכַעַס גָּדוֹל וּמִשָּׁלֵם לָהּ מָנָה אַחַת אַפִּים, וְכֵן מִתְחִיל הָרִיב, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (עֵין תְּמוּרָה טז.), שֶׁהַצָּעֲקוֹת מִתְחִילוֹת בְּבֵית תַּכְף כְּשֶׁנִּגְמְרַת הַפְּרִנְסָה. וְעַל-כֵּן עַל הָאִשָּׁה לְהִתְחַשֵּׁב בְּסֶבֶל בַּעֲלָהּ, וּלְהִשְׁתַּדֵּל לָתֵת לוֹ הַתְּשׁוּמָת-לֵב הַגְּדוֹלָה בְּיוֹתֵר, וְלַעְזוֹר לוֹ, לְחֻזְקוֹ, לְעוֹדְדוֹ, לְשִׁמְחוֹ וּלְדַבֵּר עַל לְבוֹ הַבּוֹרִים עֲרָבִים וּמִתְקִים, שֶׁעוֹד יִהְיֶה טוֹב, כִּי הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִנְהִיג אֶת הָעוֹלָם, וּמֵה שֶׁקוֹרָה עִכְשָׁו הוּא רַק נִסְיוֹן שֶׁמִּנְסָה אוֹתָנוּ, לְרֹאוֹת אִם נִפְנָה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּעֵת צָרָתָנוּ. וְכֵן לְהַפּוֹךְ הַבַּעַל צָרִיךְ לְחֻזֵק וּלְאַמֵץ אֶת אִשְׁתּוֹ, לְעוֹדְדָהּ, לְשִׁמְחָה וּלְחֻזְקָה בְּכָל מִיַּי חֻזְקִים שֶׁבַּעוֹלָם, וְתָמִיד יִשְׁמַר אֶת עֲצָמוֹ מְאֹד מְאֹד לֹא לְהִשְׁפִּילָהּ וְלֹא לְדַכֵּא אוֹתָהּ — לֹא בְּפָנֵי הִילָדִים, לֹא בְּפָנֵי יְדִידוֹתֶיהָ וְלֹא בְּפָנֵי מְשַׁפְּחָתָהּ. כְּבָר הִגִּיעַ הַזְּמַן שֶׁשְׁנֵיכֶם, בְּנֵי וּבָתֵי הַיְקָרִים, תִּשְׁנׁוּ אֶת הַלֶּךְ מִחֻשְׁבְּתְּכֶם בְּדֶרֶךְ חַיִּיכֶם, וְתִתְחִילוּ לְסַיֵּעַ אֶחָד לְשֵׁנִי, תִּשְׁתַּדְּלוּ לְכַבֵּד זֶה אֶת זֶה, וְתִבְנִינוּ הָאֶחָד אֶת זולָתוֹ, וְתִהְיֶה לְעֹזֵר אֶחָד לְשֵׁנִי מִמָּשׁ כְּמוֹ זוּג שֶׁבָּרָא הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְעַלִּיכֶם לְדַעַת, אִם אַתֶּם רוֹצִים וְאִם אַתֶּם לֹא רוֹצִים, הַזְּוִיג שְׁלָכֶם הוּא מִהִשְׁמִים,

כי רק הקדוש-ברוך-הוא שדך אתכם, כי בכל יום
 ויום בת קול יוצאת ואומרת: בת פלוני לפלוני
 (מועד קטן יח:), ואין מועיל שום דבר בעולם למנע
 ולעכב, ואפלו שידברו כל דבר אסור, אם זה הזווג
 מן השמים, לא יועיל שום דבר, הקדוש-ברוך-הוא
 מוריד את זה ומעלה את זה ומסבב סבות פאלו
 עד שמתרצים שני הצדדים, ועל-כן מה ולמה לכם
 להיות חכמים בעיניכם, ולמרד נגדו יתברך, אם
 התחנתם, זה סימן שאתם זווג מן השמים, ולא
 יועיל לכם שום דבר בעולם, ואפלו אם תתגרשו,
 לא יועיל לכם מאומה, כי תירשו את הגיהנום בזה
 העולם ממש; ועל-כן, בני ובתי היקרים, עשו זאת
 איפוא, ותישבו את עצמכם בישוב הדעת אמתית,
 ותדעו שאתם זוג מן השמים, ועליכם לשנות את
 דרככם הרעה, ובמקום לחשב מחשבות של
 גרושין ולהרס את ביתכם, תשתנו — הינו להרס
 ולכלות את מדותיכם והנהגותיכם הרעות,
 ותתחילו דף חדש בחיים, ותתחילו להתנהג כבני-
 אדם בעלי מדות טובות, לסייע אחד לשני, ועל-ידי-
 זה תמשיכו את שכינת עזו בתוך ביתכם, ואז הכל
 ישתנה לטובה, ותזכו לירש את העולם הבא
 בעולם הזה; אשרי בני הזוג אשר מכניסים דבורים

למה להתגרש?!

שמח

אלו מועטים המחזיקים את המרבה בתוך לבכם,
ועושים מעשה ומתחרטים על הסכמתם להתגרש,
ועושים שלום ביניהם, ועל-ידי-זה ממשיכים על
עצמם שמו של הקדוש-ברוך-הוא שנקרא 'שלום',
ומתברכים בברכת השלום, ואתם שלום וביתכם
שלום וכל אשר לכם שלום.

תם ונשלם, שבה לאל בורא עולם!